

Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
LR Finansų ministerijai

2021 07 01
NSMOT 21/07/01/01
Į 2021-06-23 Nr. (1.2.28Mr-4)STAP-383

DĖL 2021–2030 M. PLĖTROS PROGRAMOS VALDYTOJO LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS PAJAMŲ NELYGYBĖS MAŽINIMO PLĖTROS PROGRAMOS

Pajamų nelygybė jau ilgą laiką yra viena didžiausių Lietuvos problemų. Tai akcentuoja ir tarptautinės organizacijos kaip Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros agentūra. Atsižvelgiant į tai, džiaugiamės, kad pajamų nelygybės mažinimas yra vienas iš Nacionalinio pažangos plano tikslų.

Teigiamai vertiname, kad Pajamų nelygybės mažinimo plėtros programoje atspindi siekis didinti draudiminių bei paramos išmokų adekvatumą, aprėptį ir išmokų poveikį skurdo mažinimui, taip pat mažinti mokestinę naštą dirbantiesiems. Kita vertus, dalis rodiklių iki šiol nėra pakankamai ambicingi, skurdo rizikos lygis tarp vienišų senyvo amžiaus asmenų, šalpos pensijų santykis su MVPD, vidutinės senatvės pensijos santykis su skurdo rizikos riba.

Atkreipiame dėmesį, kad Pajamų nelygybės programoje numatomos finansinės projekcijos numato mažą biudžetą numatytoms priemonėms. Atsižvelgiant į tai, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktais skaičiavimais vien vienišo asmens pensijai kasmet prireiks apie 106 mln. Eur kasmet, didelį susirūpinimą kelia šioje plėtros programoje numatytų priemonių finansavimo tvarumas.

Atitinkamai pasigendame konkrečių mokestinių priemonių ir kompensavimo mechanizmų, kurie leistų ne tik užsibrėžti ambicingesnius tikslus, bet ir užtikrintų tvarų numatytų išmokų augimą, o taip pat ir viešųjų paslaugų plėtrą.

Jau ne vienerius metus Europos Komisija ragina Lietuvą mažinti nelygybę pirmiausia didinant mokesčių ir išmokų sistemos veiksmingumą. Paskutinių metų Europos Komisijos ataskaitose Lietuvai pabrėžiama, kad gyventojų pajamų mokesčio progresyvumas išlieka žemas, o Lietuvos mokesčių santykis su BVP yra vienas mažiausių ES. Tai atitinkamai lemia ir itin žemą socialinės apsaugos – socialinių išmokų ir paslaugų – finansavimą, o tuo pačiu ir ribotą poveikį skurdo, socialinės atskirties ir nelygybės mažinimui.

Sveikintina, kad šiuo metu yra peržiūrima mokestinių lengvatų sistema ir tikimės, kad tai prisidės prie didesnio perskirstymo, tačiau šiuo metu mokesčių lengvatų peržiūros darbo grupėje nėra keliamas tikslas iš esmės peržiūrėti visą mokesčių sistemą, didinti jos progresyvumą ir artėti prie Europos Sąjungos perskirstymo vidurkio.

Todėl raginame Finansų ministeriją imtis lyderystės ir į Pajamų nelygybės programą įtraukti konkrečias mokestines priemones, kurios didintų mokesčių progresyvumą ir perskirstymą šalyje.

Direktorė Aistė Adomavičienė